

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingerne og udsætte mødet.

Mødet genoptages i dag kl. 14.

Mødet udsat kl. 12⁵.

Mødet genoptaget kl. 14.

Forhandlingen genoptoges.

Harald Nielsen: Vedrørende forslaget til valgloven, således som det nu foreligger efter udvalgsbehandling med de af indenrigsministeren foreslåede og af hele udvalget tiltrådte ændringer, kan jeg ganske henholde mig til de udtalelser, som udvalgets ærede ordfører har fremsat. Også vi fra vor side havde gerne set, at det havde været muligt at skabe en ordening, hvorefter de syge kunne få adgang til at stemme, men vi må erkende, at vanskeligheden ved at sikre afstemningens hemmelighed er så stor, at man i hvert fald ikke hidtil har kunnet opstille et forslag, som man fandt tilstrækkelig betryggende. Ved folkeafstemningerne ligger det jo anderledes, dér er vi på en måde i en tvangssituation, fordi, sådan som folkeafstemninger skal foregå, deltager i virkeligheden også de vælgere, der bliver hjemme, i afstemningen. Derfor er man nødt til her at gøre en afvigelse, således som det også er sket.

Endvidere nødes jeg til at gøre nogle bemærkninger til den særudtalelse, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen er kommet med i betænkningen, hvori han meget stærkt beklager sig over, at venstre på Sjælland, nærmere betegnet 2. landstingskreds, efter den nye valglov ifølge en beregning på grundlag af valgtallene fra 1950 må betale 16 000 stemmer pr. mandat, medens enkelte andre partier slipper betydelig billigere til deres mandater. Der er allerede gjort opmærksom på, at andre partier i samme område må betale endnu mere end venstre, nemlig retsforbundet og kommunisterne.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og i det hele taget til offentlighedens orientering, at man må tage de forhold, vi har arbejdet under, i betragtning; der skulle opnås enighed om en valg-

lov i forbindelse med den nye grundlov, og fra de andre partiers side var det en ufravigelig betingelse, at den ny valglov skulle give så nogenlunde fuld forholdsmæssighed i mandatfordelingen partierne imellem, medens vi fra venstres side jo stadig måtte fastholde vort gamle krav om, at der ved mandatfordelingen skal tages et særligt hensyn til de tyndt befolkede egne. Når begge disse formål skal opfyldes, er det naturligvis uundgåeligt, at det giver anledning til forskellige skævheder for partier, som ikke har deres vælgere jævnt fordelt ud over hele landet.

Når det er sagt, vil jeg dog gerne gøre opmærksom på, at det for øernes område ikke spiller nogen stor rolle, om man har dette hensyn til de tyndt befolkede egne. Den arealfaktor, som man bruger for at tilgode se dette hensyn, betyder ikke synderligt for øernes område, det er i hovedsagen kun et spørgsmål om Københavns amts indfyldelse, ganske simpelt fordi København er det tættest befolkede område, Jylland taget under eet det tyndest befolkede område, og derimellem ligger så øerne som et mellem-tæt befolket område. Det antal mandater, de får tildelt, vil omtrent blive det samme, hvadenten vi har arealfaktoren med eller ej.

Hovedårsagen til den skævhed, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen opererer med, har allerede tidligere ordførere gjort opmærksom på, det er den, at vi har opbygget valgloven på den måde, at vi holder valg i amts- og storkredse for kredsmandaternes vedkommende — vi holder jo ikke folketingsvalg i landstingskredsene —, og så ligger det i sagens natur, at hvis et parti i et enkelt amt er nær ved at erobre et mandat, ja, så vil dette parti, sammenlignet med andre partier, der netop har fået, hvad der blev stemmer til, komme til at betale en forholdsvis høj pris for sine mandater. Hvad der sker i et enkelt amt, kan også ske i en række af amter, og derved kan der også forekomme det, at man i et helt område kommer til at betale en forholdsvis stor pris, sammenlignet med den pris, andre partier betaler, men det har for øernes vedkommende ikke nogen særlig relation til selve arealfaktoren.

Endvidere vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det fremsatte valglovsforslag dog indeholder forskelligt, som jeg synes det sjællandske og bornholmske venstre skulle være glad ved. Der er stadigvæk en bestem-